

Neuradno prečiščeno besedilo¹ Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami obsega:

- Pravilnik o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 54/03, 6. 6. 2003),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 93/04, 20. 8. 2004),
- Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 97/05, 4. 11. 2005),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 25/06, 9. 3. 2006),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 23/07, 16. 3. 2007),
- Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 8/08, 25. 1. 2008) in
- Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 14/10, 26. 2. 2010).

Pravilnik je izdal minister, pristojen za šolstvo, na podlagi 26. in 22.a člena Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 54/00, 118/06 in 3/07-UPB1).

P R A V I L N I K

o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina pravilnika)

S tem pravilnikom se določa organizacija in način dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami prve in druge stopnje ter kriterije za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami, strokovna dokumentacija o otroku, točkovni sistem za plačilo predsednikov in članov komisije za usmerjanje prve stopnje in komisije za usmerjanje druge stopnje, ter potrebne obrazce v postopku usmerjanja.

¹ Neuradno prečiščeno besedilo predpisa je samo informativnega značaja; besedilo nima pravne veljavnosti in ni namenjeno uradni rabi. Za uradno rabo so dopustne le objave predpisa v Uradnem listu Republike Slovenije.

Datum priprave besedila: 9. september 2010

Neuradno prečiščeno besedilo je objavljeno na spletni strani: <http://www.sio.si/sio/zakonodaja/>

S tem pravilnikom se določijo obrazci: »Strokovno mnenje«, »Zahteva za začetek postopka usmerjanja«, »Predlog za začetek postopka usmerjanja« in »Poročilo o otroku«, ki so kot priloge 1, 2, 3 in 4 sestavni del tega pravilnika.

2. člen **(uporaba predpisov)**

Komisije za usmerjanje prve in druge stopnje obravnavajo otroke s posebnimi potrebami in jih usmerjajo v programe vzgoje in izobraževanja v skladu z Zakonom o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami in tem pravilnikom, s predpisi, ki urejajo področje vrtcev, osnovnošolskega, poklicnega, strokovnega ter splošnega srednjega izobraževanja, Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja in upoštevajoč pravila strok.

3. člen **(otroci s posebnimi potrebami)**

Otroci, mladoletniki in mlajše polnoletne osebe (v nadaljevanju: otroci) s posebnimi potrebami so po zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja in otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.

4. člen **(druge pravice)**

Opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj po tem pravilniku je tudi podlaga za opredelitev elementov, na podlagi katerih se uveljavljajo pravice, ki jih določajo predpisi s področja socialnega varstva, zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, zaposlovanja in dela, davkov in carin in drugih predpisov, če s temi predpisi ni drugače določeno.

II. USMERJANJE V PROGRAME VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

5. člen **(podlage za usmeritev)**

Komisije za usmerjanje usmerjajo otroke s posebnimi potrebami v programe vzgoje in izobraževanja upoštevaje otrokovo doseženo raven razvoja, zmožnost za učenje in doseganje standardov znanja, etiologijo in prognozo glede na otrokove primanjkljaje, ovire oziroma motnje in pri tem upoštevajo kriterije za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami, ki so priloga k temu pravilniku.

6. člen **(usmeritev v programe)**

Otroke s posebnimi potrebami se usmerja v naslednje programe vzgoje in izobraževanja:

- program za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo,
- prilagojen program za predšolske otroke,
- izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo,
- prilagojen izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom,
- prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom,
- posebni program vzgoje in izobraževanja.

Otroci z motnjami vedenja in osebnosti se usmerjajo v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, le-ta pa se jim nudi tudi v obliki vzgojnih, socialno integrativnih, preventivnih, kompenzacijskih in korekcijskih programov, ki so sestavni del vzgojnega programa.

7. člen **(usmeritev v program za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo)**

V program za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo se lahko usmerijo:

- otroci z lažjimi motnjami v duševnem razvoju,
- slepi in slabovidni otroci,
- gluhi in naglušni otroci,
- otroci z govorno-jezikovnimi motnjami,
- gibalno ovirani otroci,
- dolgotrajno bolni otroci.

Izjemoma se lahko v ta program usmeri tudi otroke z zmernimi motnjami v duševnem razvoju

8. člen **(usmeritev v prilagojen program za predšolske otroke)**

V prilagojen program za predšolske otroke se lahko usmerijo:

- otroci z zmernimi, težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju,
- slepi in slabovidni otroci,
- gluhi in naglušni otroci,
- gibalno ovirani otroci.

9. člen **(upoštevanje mreže vrtcev)**

Pri usmerjanju v prilagojen program za predšolske otroke se smiselno upošteva tudi umeščenost razvojnih oddelkov v mrežo vrtcev.

10. člen **(usmeritev v izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo)**

V izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo se lahko usmerijo:

- slepi in slabovidni otroci,
- gluhi in naglušni otroci,
- otroci z govorno-jezikovnimi motnjami,
- gibalno ovirani otroci,
- dolgotrajno bolni otroci,
- otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja,
- otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.

11. člen
(usmeritev v programe nižjega poklicnega izobraževanja)

V izobraževalne programe nižjega poklicnega izobraževanja s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo se poleg otrok iz 10. člena tega pravilnika lahko usmerijo tudi otroci z lažjimi motnjami v duševnem razvoju.

12. člen
(usmeritev v prilagojen izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom)

V prilagojen izobraževalni program, ki zagotavlja enakovreden izobrazbeni standard, se lahko usmerijo:

- slepi in slabovidni otroci,
- gluhi in naglušni otroci,
- otroci z govorno-jezikovnimi motnjami,
- gibalno ovirani otroci.

13. člen
(usmeritev v prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom)

V prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom se lahko usmerijo:

- otroci z lažjimi motnjami v duševnem razvoju,
- otroci z več motnjami, ki imajo tudi lažje motnje v duševnem razvoju.

14. člen
(usmeritev v posebne programe vzgoje in izobraževanja)

V posebne programe vzgoje in izobraževanja se lahko usmerijo:

- otroci z zmernimi, težjimi in težkimi motnjami v duševnem razvoju,
- otroci, pri katerih se v času šolanja pojavi potreba po vključitvi v rehabilitacijske programe.

15. člen
(vzgojni program)

Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami se v skladu z zakonom o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami usmerjajo v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo. Strokovna pomoč se jim nudi tudi v obliki vzgojnih, socialno integrativnih, preventivnih, kompenzacijskih in korekcijskih programov, ki so sestavni del vzgojnega programa.

Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, pri katerih je zaradi motenj ogrožen njihov zdrav razvoj, oziroma ogrožajo okolico v taki meri, da potrebujejo vzgojo v zavodu, se oddajo v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. O oddaji otroka v zavod odloči in spremlja izvajanje ukrepa pristojni center za socialno delo v skladu z zakonom, ki ureja področje zakonske zveze in družinskih razmerij.

Center za socialno delo izda odločbo iz prejšnjega odstavka v soglasju z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: Zavod).

III. KOMISIJE ZA USMERJANJE

16. člen (komisije prve stopnje)

Komisije za usmerjanje prve stopnje (v nadaljnjem besedilu: komisije prve stopnje) delujejo pri Zavodu in imajo sedeže pri območnih enotah Zavoda. Delo komisije prve stopnje vodi in organizira predsednik komisije prve stopnje.

Predsednike in člane komisij prve stopnje s sklepom imenuje in razrešuje direktor Zavoda (v nadaljnjem besedilu: direktor).

17. člen (komisije druge stopnje)

Komisija za usmerjanje druge stopnje (v nadaljnjem besedilu: komisija druge stopnje) deluje pri ministrstvu, pristojnem za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo). Delo komisije druge stopnje vodi in organizira predsednik komisije druge stopnje.

Predsednika in člane komisije druge stopnje s sklepom imenuje in razrešuje minister, pristojen za šolstvo (v nadaljnjem besedilu: minister).

IV. SESTAVA KOMISIJ

18. člen (namestniki predsednikov komisij prve oziroma druge stopnje)

Če predsednik komisije prve stopnje oziroma komisije druge stopnje (v nadaljnjem besedilu komisije prve oziroma druge stopnje) dlje časa ni zmožen opravljati svoje funkcije, za čas njegove odsotnosti direktor oziroma minister s sklepom imenuje njegovega namestnika.

Namestniku gredo v času nadomeščanja vse pravice in obveznosti predsednika komisije prve oziroma druge stopnje.

19. člen (senat komisije prve oziroma druge stopnje)

Komisije prve oziroma druge stopnje delujejo v senatih.

Predsednik komisije prve oziroma druge stopnje določi predsednika senata prve oziroma druge stopnje (v nadaljnjem besedilu: senat) in člane senata izmed članov komisije prve oziroma druge stopnje glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje otroka.

Senat deluje v sestavi treh članov: defektolog, psiholog in zdravnik specialist pediater ali zdravnik specialist šolske medicine.

Senat deluje tudi v širši sestavi, če je to potrebno zaradi vrste in stopnje otrokovega primanjkljaja, ovire oziroma motnje in zahtevnosti obravnave. O tem na predlog predsednika senata odloči predsednik komisije prve oziroma druge stopnje.

20. člen **(sodelovanje v senatu)**

V postopku usmerjanja otrok s čustvenimi in vedenjskimi motnjami mora v senatu sodelovati tudi predstavnik pristojnega centra za socialno delo.

V senatu lahko sodeluje vzgojitelj ali učitelj, ki izvaja vzgojno-izobraževalno delo z otrokom s posebnimi potrebami.

21. člen **(mandat predsednikov in članov komisije prve oziroma druge stopnje)**

Predsedniki komisij prve oziroma druge stopnje in člani komisij prve oziroma druge stopnje se imenujejo za dobo štirih let in so po preteku te dobe lahko ponovno imenovani.

Član komisije prve stopnje ne more biti hkrati član komisije druge stopnje.

22. člen **(pogoji za imenovanje predsednika komisije prve oziroma druge stopnje in člana komisije prve oziroma druge stopnje)**

Za predsednika komisije prve oziroma druge stopnje je lahko imenovan defektolog, psiholog, zdravnik specialist pediater ali zdravnik specialist šolske medicine z najmanj petimi leti delovnih izkušenj na svojem strokovnem področju, za predsednika komisije druge stopnje pa tudi zdravnik druge ustrezne specialnosti z najmanj petimi leti delovnih izkušenj na svojem strokovnem področju.

Za člana komisije prve oziroma druge stopnje je lahko imenovan defektolog, psiholog, zdravnik specialist pediater ali zdravnik specialist šolske medicine z najmanj petimi leti delovnih izkušenj na svojem strokovnem področju, lahko pa tudi zdravnik druge ustrezne specialnosti z najmanj petimi leti delovnih izkušenj na svojem strokovnem področju.

Če zaradi pomanjkanja specialistov z določenega področja ni mogoče zagotoviti nemoteno in učinkovito delovanje komisij, se lahko, ne glede na določbo drugega odstavka tega člena, imenuje za člana komisije prve oziroma druge stopnje tudi defektolog, psiholog, zdravnik specialist pediater ali zdravnik specialist šolske medicine oziroma zdravnik druge ustrezne specialnosti z najmanj tremi leti delovnih izkušenj na svojem strokovnem področju

23. člen **(razrešitev predsednika ali člana komisije prve oziroma druge stopnje)**

Predsednik ali član komisije prve oziroma druge stopnje je lahko razrešen pred potekom časa, za katerega je imenovan.

Direktor oziroma minister je dolžan razrešiti predsednika ali člana komisije prve oziroma druge stopnje, če:

- sam zahteva razrešitev,
- pri zaposlenem na Zavodu nastane kateri od razlogov, ko po predpisih o delovnih razmerjih preneha delovno razmerje po samem zakonu,
- ne izpolnjuje obveznosti v skladu z določbami Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami in tem pravilnikom,
- ravna v nasprotju s pravili svoje stroke,
- pri svojem delu ne upošteva strokovno dogovorjenih meril,
- se ne udeležuje organiziranih predavanj in seminarjev, na katere je napoten,
- ali iz drugih utemeljenih razlogov.

Direktor oziroma minister mora pred sprejemom sklepa o razrešitvi predsednika ali člana komisije prve oziroma druge stopnje, ki ga želi razrešiti, seznaniti z razlogi za razrešitev in mu dati možnost, da se o njih izjavi.

24. člen **(naloge predsednika komisije prve stopnje)**

Predsednik komisije prve stopnje ima naslednje naloge:

- vodi, organizira, usmerja in usklajuje delo senatov,
- določi predsednika in člane senata,
- določi širšo sestavo senata,
- določi sodelovanje vzgojitelja ali učitelja, ki izvaja vzgojno-izobraževalno delo z otrokom,
- določi sodelovanje predstavnika centra za socialno delo, kadar se usmerja otroka s čustvenimi ali vedenjskimi motnjami,
- odloči o morebitnem razgovoru z vlagateljem in o morebitnem razgovoru in pregledu otroka,
- opozori predsednika senata na nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti v strokovnem mnenju, predlaga popravo, dopolnitev ali izdelavo novega strokovnega mnenja,
- obvesti vodjo Centra za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami Zavoda (v nadaljnjem besedilu: Center) o potrebi po novem članu komisije prve stopnje,
- obvesti vodjo Centra o problematiki dela komisije prve stopnje,
- skrbi za strokovno in enotno izvajanje dela komisije druge stopnje v skladu predpisi, ki urejajo področje usmerjanja otrok s posebnimi potrebami, stroko s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami in predpisi s področja vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva,
- sodeluje s predstavniki drugih inštitucij,
- opravlja dela v skladu z navodili vodje Centra in direktorja,
- skrbi za arhiviranje dokumentacije, s katero razpolaga komisija prve stopnje,
- se udeležuje izobraževanj s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami,
- potrdi pisno evidenco o opravljenem delu z dokazili in navedbo točk članov senatov, odobri predlog obračuna storitev za delo članov senatov in ga posreduje v izplačilo,

- posreduje seznam o opravljenem delu članov senata vodji Centra,
- druge po nalogu vodje Centra oziroma direktorja.

25. člen

(naloge predsednika komisije druge stopnje)

Predsednik komisije druge stopnje ima naslednje naloge:

- vodi, organizira, usmerja in usklajuje delo senatov,
- določi predsednika in člane senata,
- določi širšo sestavo senata,
- določi sodelovanje vzgojitelja ali učitelja, ki izvaja vzgojno-izobraževalno delo z otrokom,
- določi sodelovanje predstavnika centra za socialno delo, kadar se usmerja otroka s čustvenimi ali vedenjskimi motnjami,
- odloči o morebitnem razgovoru z vlagateljem in o morebitnem razgovoru in pregledu otroka,
- opozori predsednika senata na nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti v strokovnem mnenju, predlaga popravo, dopolnitev ali izdelavo novega strokovnega mnenja,
- obvesti ministra o potrebi po novem članu komisije druge stopnje,
- obvesti ministra o problematiki dela komisije prve stopnje,
- skrbi za strokovno in enotno izvajanje dela komisije druge stopnje v skladu predpisi, ki urejajo področje usmerjanja otrok s posebnimi potrebami, stroko s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami in predpisi s področja vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva,
- se udeležuje izobraževanj s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami,
- potrdi pisno evidenco o opravljenem delu z dokazili in navedbo točk članov senata, odobri predlog obračuna storitev za delo članov senatov in ga posreduje v izplačilo,
- pripravi letno poročilo o plačilih članov senatov druge stopnje in ga posreduje ministru,
- druge po nalogu ministra.

26. člen

(naloge predsednika senata)

Predsednik senata ima naslednje naloge:

- vodi in organizira delo senata in skrbi za pripravo strokovnega mnenja in predhodnega mnenja,
- na osnovi pregleda strokovne dokumentacije in poročila vrtca, šole ali zavoda o otroku, sodeluje pri pripravi strokovnega mnenja,
- predlaga predsedniku komisije prve oziroma druge stopnje širšo sestavo senata,
- predlaga sodelovanje vzgojitelja ali učitelja, ki izvaja vzgojno izobraževalno delo z otrokom,
- predlaga sodelovanje predstavnika centra za socialno delo, kadar se usmerja otroka s čustvenimi ali vedenjskimi motnjami,
- predlaga razgovor z vlagateljem in morebitni razgovor z otrokom in pregled otroka,
- po posvetu s predsednikom komisije prve oziroma druge stopnje opravi tudi diagnostični pregled in pripravi poročilo o pregledu,
- preveri, kateri vrtec, šola oziroma zavod, v katerega se bo otrok vključil, s seznama vrtcev, osnovnih šol, gimnazij, poklicnih in strokovnih šol, srednjih tehniških in srednjih strokovnih šol, zavodov lahko zagotovi pogoje za vzgojo in izobraževanje posameznih skupin otrok s posebnimi potrebami,
- po potrebi predlaga pridobitev dodatne dokumentacije od vzgojno-izobraževalnih, socialnih, zdravstvenih in drugih inštitucij v skladu z zakonodajo, ki ureja varstvo osebnih podatkov,

- po potrebi poda obrazložitev strokovnega mnenja oziroma predhodnega mnenja,
- o delu senata vodi dokumentacijo, ki se hrani na sedežu komisije prve oziroma druge stopnje,
- se udeležuje izobraževanj s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami,
- na podlagi točkovnika pripravi predlog stroškovnika o delu senata in ga posreduje predsedniku komisije prve oziroma druge stopnje,
- druge po nalogu predsednika komisije prve oziroma druge stopnje.

27. člen (naloge članov senata)

Član senata ima naslednje naloge:

- na osnovi pregleda strokovne dokumentacije sodeluje pri pripravi strokovnega mnenja,
- na predlog predsednika komisije prve oziroma druge stopnje opravi tudi diagnostični pregled in pripravi poročilo o pregledu,
- o svojem delu vodi dokumentacijo, ki se hrani na sedežu komisije prve oziroma druge stopnje,
- v postopku priprave strokovnega mnenja lahko sodeluje tudi z vlagateljem, vrtci, šolami in drugimi zavodi,
- se udeležuje izobraževanj s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami,
- druge po nalogu predsednika senata.

28. člen (naloge sodelujočih v senatu)

Predstavniki pristojnega centra za socialno delo in vzgojitelj ali učitelj, ki izvaja vzgojno-izobraževalno delo z otrokom s posebnimi potrebami, sodelujeta pri delu senata in pripravita strokovno poročilo o otroku.

V. STROKOVNO MNENJE

29. člen (podlage za pripravo strokovnega mnenja)

Senat prve stopnje pripravi strokovno mnenje na podlagi:

- strokovne dokumentacije,
- poročila vrtca, šole ali zavoda, ki ga otrok obiskuje,
- mnenja vrtca, šole ali zavoda, v katerega naj bi bil otrok s posebnimi potrebami vključen, o izpolnjevanju kadrovskih, prostorskih, materialnih in drugih pogojev, po potrebi pa tudi mnenja drugih inštitucij,
- razgovora z vlagateljem oziroma otrokom, če je potreben,
- pregleda otroka, če je za to potreba.

Senat druge stopnje izdela strokovno mnenje na podlagi:

- dokumentacije komisije prve stopnje,
- dodatne dokumentacije vzgojno-izobraževalnih, socialnih, zdravstvenih in drugih inštitucij v skladu z zakonodajo, ki ureja varstvo osebnih podatkov, če je to potrebno in

- razgovora z vlagateljem, s strokovnimi delavci vzgojno-izobraževalnih in drugih inštitucij, lahko pa tudi z otrokom, če je potreben,
- pregleda otroka, če je za to potreba.

Pri razgovoru z otrokom pred senatom oziroma pri pregledu otroka je na željo otroka ali staršev prisotna tudi oseba, ki jo je otrok sam izbral in ki ji zaupa, razen v primerih diagnostičnih preskusov, kjer je navzočnost tretje osebe lahko moteča ali je v navodilih za izvedbo preskusov določeno drugače.

30. člen (strokovno mnenje)

Senat sprejme strokovno mnenje z večino glasov vseh članov senata. Če je število glasov članov senata izenačeno, odloči glas predsednika senata. O svojem delu senat vodi zapisnik, ki ga hrani kot zaupno gradivo. Zdravstveno dokumentacijo, ki je del strokovne dokumentacije, senat vrne inštituciji, ki mu jo je posredovala.

Senat je pri pripravi strokovnega mnenja dolžan upoštevati:

- določbe Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami in tega pravilnika ter stroko s področja usmerjanja otrok s posebnimi potrebami,
- kriterije za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami ter
- enotno ocenjevanje vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj v skladu s kriteriji iz prejšnje alineje in
- predpise s področja vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva.

Predsednik komisije prve oziroma druge stopnje opozori predsednika senata na nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti v strokovnem mnenju in predlaga njegovo popravo, dopolnitev ali izdelavo novega. Predsednik senata mora popravljen, dopolnjen oziroma novo strokovno mnenje posredovati predsedniku komisije prve oziroma druge stopnje v roku 30 dni od prejema opozorila.

Strokovno mnenje mora biti izčrpno, utemeljeno in skladno z dejanskim stanjem obravnavanega otroka.

Strokovno mnenje se pripravi na predpisanem obrazcu, ki je sestavni del tega pravilnika.

31. člen (rok za izdelavo strokovnega mnenja)

Senat mora izdelati strokovno mnenje v roku 90 dni od dneva, ko Zavod prejme obvezno dokumentacijo iz drugega in četrtega odstavka 21. člena ali dokumentacijo iz drugega odstavka 22. člena Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami.

32. člen (sestavine strokovnega mnenja)

Strokovno mnenje mora vsebovati:

- program vzgoje in izobraževanja, v katerega se otrok usmerja, oziroma obrazloženo ugotovitev, da usmeritev ni potrebna,

- vrsta in stopnja primanjkljaja, ovire oziroma motnje,
- vrtec, šola oziroma zavod, ki zagotavlja pogoje za vzgojo in izobraževanje otroka,
- datum vključitve v vrtec, šolo oziroma zavod, če je potrebno, pa tudi:
- obseg, način in vrsto ter izvajalca dodatne strokovne pomoči,
- pripomočke, ki so potrebni za vključitev otroka v program, prilagoditve prostora in opreme ter druge pogoje,
- občasnega ali stalnega spremljevalca za fizično pomoč gibalno oviranemu otroku,
- zmanjšanje števila otrok v oddelku glede na predpisane normative,
- prehajanje med programi,
- pravice, določene v 7., 15. in 39. členu Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami,
- vključitev v podaljšano bivanje od 7. do 9. razreda (v skladu z določbami Zakona o osnovni šoli),
- pravico do brezplačnega prevoza ne glede na oddaljenost otrokovega bivališča od šole (v skladu z določbo Zakona o osnovni šoli),
- rok za preverjanje ustreznosti usmeritve,
- usmeritev v program osnovnošolskega izobraževanja, ki se organizira na domu oziroma v zasebnem zavodu,
- elemente, na podlagi katerih se uveljavljajo pravice, ki jih določajo drugi predpisi, če s temi predpisi ni drugače določeno.

33. člen **(mnenje o izobraževanju na domu)**

Če se usmeri otroka v program osnovnošolskega izobraževanja, ki se organizira na domu, senat komisije prve stopnje pripravi mnenje o izobraževanju na domu na predpisanem obrazcu, ki je kot priloga sestavni del tega pravilnika.

VI. STROKOVNA DOKUMENTACIJA

34. člen **(strokovna dokumentacija)**

Strokovna dokumentacija so pedagoška, defektološka, socialna, psihološka, medicinska in druga poročila, ki jih Zavod pridobi od ustreznih inštitucij na podlagi predpisov, ki urejajo področje usmerjanja otrok s posebnimi potrebami, in predpisov s področja vzgoje in izobraževanja, zdravstva in socialnega varstva.

34.a člen **(pedagoška, psihološka, defektološka, socialna, medicinska in druga poročila)**

Pedagoška poročila so poročilo o otroku na obrazcu, ki je sestavni del tega pravilnika, druga poročila strokovnih delavcev vrteca, šole oziroma zavoda, ki ga otrok obiskuje, in poročila iz zbirke podatkov o otrocih, ki potrebujejo pomoč oziroma svetovanje.

Defektološka in psihološka poročila so strokovne interpretacije diagnostičnih postopkov, postopkov pomoči in mnenja, ki jih posreduje strokovnjak inštitucije, v kateri je bil otrok defektološko oziroma psihološko obravnavan.

Socialna poročila so poročila in mnenja, ki jih center za socialno delo pripravi za potrebe usmerjanja otroka.

Medicinska poročila so zdravstvena dokumentacija otroka, ki vsebuje zdravniške izvide in druga poročila zdravnikov posameznih strok in drugih strokovnjakov s področja zdravstva.

Druga poročila so vsa poročila, ki jih o otroku posredujejo druge inštitucije.

34.b člen (ravnanje s strokovno dokumentacijo)

S strokovno dokumentacijo Zavod ravna v skladu s predpisi, ki urejajo upravni postopek in upravno poslovanje ter varstvo osebnih podatkov.

VII. PLAČILO ČLANOM KOMISIJE PRVE OZIROMA DRUGE STOPNJE ZA OPRAVLJENO DELO

35. člen (podlaga za delo)

Predsednik komisije prve stopnje je lahko v rednem delovnem razmerju na Zavodu ali pa ima z Zavodom sklenjeno avtorsko pogodbo, predsednik komisije druge stopnje pa ima sklenjeno avtorsko pogodbo z ministrstvom.

Člani komisije prve oziroma druge stopnje imajo sklenjeno avtorsko pogodbo z Zavodom oziroma z ministrstvom.

35.a člen (podlaga za plačilo)

Podlaga za plačilo opravljenega dela predsednikom in članom komisij prve oziroma druge stopnje je sklep direktorja oziroma sklep ministra o imenovanju predsednikov in članov komisij prve oziroma druge stopnje, pogodba o zaposlitvi oziroma avtorska pogodba, ki jo s predsedniki in člani komisij prve oziroma druge stopnje skleneta Zavod oziroma ministrstvo, ter pisna evidenca z dokazili o opravljenem delu.

35.b člen (normativi za plačilo)

Normativi za plačilo opravljenega dela predsednikov in članov komisij prve oziroma druge stopnje, s katerimi je sklenjena avtorska pogodba, se določajo v točkah glede na opravljene storitve in so:

I. Normativi za plačilo predsednikom in članom komisij prve stopnje

Storitve:	Število točk:
1. Vodenje komisije	4,0
2. Vodenje senata:	
A. vodja senata pri prvi usmeritvi	4,0
B. vodenje senata pri preverjanju ustreznosti usmeritve	1,5
3. Priprava strokovnega mnenja v postopku usmerjanja na osnovi dokumentacije	7,0
4. Psihološki pregled in poročilo o pregledu	
A. celotni	8,5
B. krajši	2,0
5. Defektološki pregled in poročilo o pregledu	5,0
6. Pregled zdravnika specialista in poročilo o pregledu	4,5
7. Razgovor s starši in povzetek razgovora	2,0
8. Sodelovanje z vrteci, šolami, zavodi in drugimi inštitucijami in poročilo o sodelovanju	2,0
9. Priprava strokovnega mnenja v postopku preverjanja ustreznosti usmeritve	4,0
10. Priprava predhodnega mnenja	4,0

II. Normativi za plačilo predsedniku in članom komisije druge stopnje

Storitve:	Število točk:
1. Vodenje komisije	4,0
2. Vodenje senata	4,0
3. Priprava strokovnega mnenja na osnovi dokumentacije	11,0
4. Sodelovanje z inštitucijami in poročilo o sodelovanju	2,0
5. Razgovor s starši in povzetek razgovora	3,0
6. Pregled otroka in poročilo o pregledu	6,0

Število točk velja za vsakega posameznega predsednika in člana, ki opravi storitev.

35.c člen (seznam o opravljenem delu in poročilo o plačilih)

Predsednik komisije prve oziroma druge stopnje je odgovoren za nadzor ter pravilnost, verodostojnost in točnost seznama opravljenega dela in plačila senatov.

Po preučitvi seznama opravljenega dela predsednik komisije prve oziroma druge stopnje potrdi predlog obračuna storitev za delo članov komisije prve oziroma druge stopnje in ga posreduje v izplačilo.

Seznam opravljenega dela senatov in poročilo o plačilih predsednik komisije prve oziroma druge stopnje enkrat letno posreduje vodji Centra oziroma ministru.

35.č člen (vrednost točke)

Vrednost bruto točke znaša 2,58 % izhodiščne plače za negospodarske dejavnosti za I. tarifni razred.

Vrednost bruto točke usklajuje ministrstvo v skladu s spremembami višine izhodiščne plače za negospodarstvo.

35.d člen
(sredstva za delo komisij prve oziroma druge stopnje)

Sredstva za delo komisij prve stopnje, izobraževanje, opravljanje administrativno-tehničnega dela in za materialne ter druge stroške za delo zagotavlja Zavod.

Sredstva za delo komisije druge stopnje, izobraževanje, opravljanje administrativno-tehničnega dela in za materialne ter druge stroške za delo zagotavlja ministrstvo.

VIII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

36. člen
(sredstva za delo komisij)

Sredstva za delo članov komisij, za izobraževanje članov za delo v komisiji, za opravljanje administrativno-tehničnih zadev in materialne ter druge stroške za delo komisij zagotavlja ministrstvo, pristojno za šolstvo.

37. člen
(imenovanje komisij)

V skladu s tem pravilnikom minister, pristojen za šolstvo v soglasju z ministrom, pristojnim za socialne zadeve, imenuje člane komisij najkasneje v treh mesecih po uveljavitvi tega pravilnika.

37.a člen

Ne glede na določbe 10. in 13. člena tega pravilnika se lahko otrokom z mejnimi intelektualnimi sposobnostmi, ki so bili v postopku usmerjanja v skladu z drugim odstavkom 3. člena Pravilnika o razvrščanju in razvidu otrok, mladostnikov in mlajših polnoletnih oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (Uradni list SRS, št. 18/77 in Uradni list RS, št. 54/00 - ZUOPP) usmerjeni v prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, pri preverjanju ustreznosti usmeritve izjemoma potrdi ustreznost usmeritve v prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom v skladu s 13. členom tega pravilnika.

38. člen
(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika preneha veljati Navodilo centrom za socialno delo o načinu izvajanja nalog šolskih uprav, ki jih določa zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 44/01, 106/01, 48/02 in 117/02), razen določb 9., 10., 11., in 12. člena.

39. člen **(veljavnost tega pravilnika)**

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelite vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 93/04, 20. 8. 2004) vsebuje naslednji končni določbi:

10. člen

Priloga "Obrazec za strokovno mnenje" se spremeni tako, kot je določeno v prilogi 1 k temu pravilniku.

11. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelite vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 97/05, 4. 11. 2005) vsebuje naslednjo končno določbo:

2. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelite vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 25/06, 9. 3. 2006) vsebuje naslednji končni določbi:

4. člen

Ne glede na določbo 1. in 2. člena tega pravilnika se lahko otrokom, ki so bili v postopku usmerjanja v skladu s prvo alinejo 7. člena ali s šesto alinejo 10. člena Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 54/03, 93/04 in 97/05), usmerjeni kot otroci z mejnimi intelektualnimi sposobnostmi v program za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ali v izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, pri preverjanju ustreznosti usmeritve praviloma potrdi usmeritev v izobraževalni program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo.

5. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelite vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 23/07, 16. 3. 2007) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

8. člen

(imenovanje predsednikov in članov komisij prve oziroma druge stopnje)

V skladu s tem pravilnikom Zavod in ministrstvo imenujeta predsednike in člane komisij prve oziroma druge stopnje najkasneje v 45 dneh po uveljavitvi tega pravilnika.

9. člen

(otroci z zmernimi motnjami v duševnem razvoju)

Ne glede na določbo 5. člena tega pravilnika se otrokom z zmernimi motnjami v duševnem razvoju, ki so bili usmerjeni v prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, pri preverjanju ustreznosti usmeritve njihova usmeritev lahko potrdi.

10. člen

(spremembe obrazcev)

Priloga obrazec »Strokovno mnenje« se spremeni tako, kot je določeno v prilogi 1 k temu pravilniku.

11. člen

(veljavnost tega pravilnika)

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelite vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 8/08, 25. 1. 2008) vsebuje naslednjo končno določbo:

2. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Pravilnik o dopolnitvi Pravilnika o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelite vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 14/10, 26. 2. 2010) vsebuje naslednjo končno določbo:

2. člen

Ta pravilnik začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

KRITERIJI

za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami

Otroci s posebnimi potrebami so otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja in otroci z motnjami vedenja in osebnosti.

I. Otroci z motnjami v duševnem razvoju

Otroci z motnjami v duševnem razvoju imajo znižano splošno ali specifično raven inteligentnosti, nižje sposobnosti na kognitivnem, govornem, motoričnem in socialnem področju ter pomanjkanje veščin, kar vse se odraža v neskladju med njihovo mentalno in kronološko starostjo.

Glede na motnje v duševnem razvoju se razlikuje:

- a) Otroke z lažjo motnjo v duševnem razvoju: otrok ima znižane sposobnosti za učenje. V prilagojenih pogojih učenja lahko doseže temeljna šolska znanja, ki pa ne zagotavljajo pridobitve minimalnih standardov znanja, določenih z izobraževalnimi programi. Ob ustreznem šolanju se praviloma usposobi za manj zahtevno poklicno delo in samostojno socialno življenje.
- b) Otroke z zmerno motnjo v duševnem razvoju: otrok ima posamezne sposobnosti različno razvite. Pri šolskem učenju osvoji osnove branja, pisanja in računanja, na drugih področjih (gibalnih, likovnih, glasbenih) pa lahko doseže več. Sposoben je sodelovati v enostavnem razgovoru in razume navodila. Lahko uporablja tudi nadomestno komunikacijo. Svoje potrebe in želje zna sporočiti. Pri skrbi zase zmore preprosta opravila, sicer pa potrebuje vodenje in različno stopnjo pomoči skozi celo življenje. Usposobi se za enostavna praktična dela, vendar se le izjemoma usposobijo za povsem neodvisno socialno življenje.
- c) Otroke s težjo motnjo v duševnem razvoju: otrok se lahko usposobi za najenostavnejša opravila. Pri skrbi zase pogosto potrebuje pomoč drugih. Razume enostavna sporočila in se nanje odziva. Orientira se v ožjem okolju vendar pri tem potrebuje varstvo. Otrok s težjo motnjo v duševnem razvoju ima lahko težave v gibanju, druge motnje in bolezni.
- d) Otroke s težko motnjo v duševnem razvoju: otrok se lahko usposobi le za sodelovanje pri posameznih aktivnostih. Potrebuje stalno nego, varstvo, pomoč in vodenje. Je omejen v gibanju, prisotne so težke dodatne motnje, bolezni in obolenja. Razumevanje in upoštevanje navodil je hudo omejeno.

II. Slepi in slabovidni otroci

Slepi ali slabovidni otroci so tisti, ki imajo okvaro vida, očesa ali okvaro vidnega polja.

A) Slaboviden otrok

Slaboviden otrok ima ostrino vida od 0,30 do 0,10 oziroma ostrino vida manj od 0,10 do 0,05 ali zožitev vidnega polja na 20 stopinj ali manj okrog fiksacijske točke ne glede na ostrino vida.

Glede na slabovidnost se razlikuje:

- a) Zmerno slabovidne otroke: otrok ima 10 % - 30 % vida in dela v šoli po metodi za slabovidne.

Hitrost dela je lahko enaka kot pri ostalih otrocih. Nekateri slabovidni otroci vidijo na tablo. Potrebujemo posebna znanja o uporabi pripomočkov.

- b) Težko slabovidne otroke: otrok ima 5 % - 9,9 % vida, uporablja preostali vid. Potrebujemo učbenike v povečanem tisku. Prilagoditve, ki jih potrebujemo, so odvisne od individualnih posebnosti glede na to, kako je oko okvarjeno, še zlasti je nujna primerna osvetlitev. Ima težave pri rokovanju z majhnimi predmeti in z opazovanjem oddaljenih pojavov in predmetov. V vsakdanjem življenju je z ustrežno previdnostjo in z obvladovanjem specialnih znanj samostojen. V šoli dela po metodi za slabovidne, vendar je počasnejši.

B) Slep otrok

Slep otrok ima ostrino vida manj od 0,05 do 0,02 ali zoženost vidnega polja okrog fiksacijske točke na 5 do 10 stopinj ne glede na ostrino vida oziroma ostrino vida manj od 0,02 do zaznavanja svetlobe ali zoženost vidnega polja okrog fiksacijske točke do 5 stopinj ne glede na ostrino vida oziroma ostrino vida 0 (amaurosis).

Glede na slepoto se razlikuje:

- a) Slepe otroke z ostankom vida: otrok ima 2 % - 4,9 % vida in prepoznava z vidom manjše objekte na 1 - 2 metra. Poleg razvijanja ostalih čutil mora sistematično razvijati ostanke vida. Potrebujemo stalni specialni trening za vsakdanje življenje ter prilagojene učne pripomočke in pripomočke za slepe. Pri gibanju in delu potrebujemo primerno osvetlitev, kontraste itd. V šoli dela po kombinirani metodi; v glavnem v brajevi pisavi, s pomočjo raznih povečal pa tudi vidno.
- b) Slepe otroke z minimalnim ostankom vida (projekcija svetlobe - 1,9 % vida): otrok vidi sence, obrise večjih objektov (projekcija), predmete v velikosti prstov prepozna do razdalje 1 metra (ca. 1,9 % vida). V vsakdanjem življenju pridobiva znanje in spretnosti na podoben način kot popolnoma slepi. Potrebujemo stalni specialni trening ter prilagojene učne pripomočke in pripomočke za slepe za orientacijo in vsakdanje življenje. Piše v brajevi pisavi. Slep otrok z minimalnim ostankom vida, določenim na zgornji meji, ki opredeljuje skupino, bere močno povečane črke. Poleg razvijanja ostalih čutil mora sistematično razvijati ostanke vida.
- c) Popolnoma slepe otroke (amaurosis): otrok mora tako v vsakdanjem življenju kot pri šolskem delu uporabljati ostala čutila. Omejen je v raziskovanju okolja in aktivnem poseganju vanj. Če je ustrezno obravnavan, se s svojimi vrstniki v povprečju kasneje izenači pri oblikovanju abstraktnih pojmov in v drugih vidikih razvoja. Potrebujemo stalni specialni trening za vsakdanje življenje ter prilagojene učne pripomočke in pripomočke za slepe za orientacijo in vsakdanje življenje. Piše v brajevi pisavi.

III. Gluhi in naglušni otroci

Gluhi ali naglušni otroci imajo okvare, ki zajemajo uho, njegove strukture in funkcije, povezane z njim.

A) Naglušen otrok

Naglušen otrok ima povprečno izgubo sluha na frekvencah 500, 1000 in 2000 hercev (Hz) manj kot 91 decibelov (dB) in ima resne težave pri poslušanju govora in pri govorni komunikaciji. Naglušnost pomeni zoženje slušnega polja in delno moti sporazumevanje s pomočjo govora.

Glede na naglušnost se razlikuje:

- a) Otroke z lažjo izgubo sluha (26 - 40 dB): Otrok ima težjo ali težko izgubo sluha na enem ušesu

ter lažjo ali je brez izgube na drugem ušesu. Lahko ima tudi lažjo obojestransko izgubo sluha. Pri njemu je lahko prizadeto sporazumevanje in poslušanje govora. Prisotne so lahko tudi druge vrste prizadetosti poslušanja. Otrok je oviran v orientaciji.

- b) Otroke z zmerno izgubo sluha (41 - 55 dB): Otrok ima lahko obojestransko zmerno izgubo sluha, popolno izgubo sluha na enem ušesu, lažjo izgubo ali je brez izgube na drugem oziroma ima težko izgubo sluha na enem ušesu in zmerno, lažjo ali nima izgube na drugem ušesu. Pri otroku je lahko prizadeto sporazumevanje, poslušanje govora, lahko so prisotne tudi druge vrste prizadetosti poslušanja. Možna je prizadetost vedenja in prizadetost pri pridobivanju znanja. Otrok je oviran v orientaciji in telesni neodvisnosti.
- c) Otroke s težjo izgubo sluha (56 - 70 dB): Otrok ima težjo obojestransko izgubo sluha ali težko izgubo sluha na enem ušesu in težjo izgubo sluha na drugem ušesu. Pri otroku je prizadeto sporazumevanje, razumevanje govora in poslušanje govora. Možna je istočasna prizadetost vedenja, pridobivanja znanja in prilagajanja vedenja okoliščinam. Otrok s težjo izgubo sluha je oviran v orientaciji, pri vključevanju v družbo in pri telesni neodvisnosti.
- d) Otroke s težko izgubo sluha (71 - 90 dB): Otrok ima popolno izgubo sluha na enem ušesu in težko izgubo sluha na drugem ušesu oziroma težko obojestransko izgubo sluha. Pri njemu je prisotna prizadetost sporazumevanja, predvsem razumevanja in poslušanja govora. Pogosta je istočasna prizadetost vedenja, prilagajanja vedenja okoliščinam, prizadetost pri pridobivanju znanja. Otrok je oviran v orientaciji, telesni neodvisnosti in pri vključevanju v družbo.

B) Gluh otrok

Gluh otrok ima najtežjo izgubo sluha, pri kateri ojačanje zvoka ne koristi. Povprečna izguba sluha na frekvencah 500, 1000 in 2000 hertzov (Hz) je 91 decibelov (dB) in več.

Glede na gluhoto se razlikuje:

- a) Otroke z najtežjo izgubo sluha (91 decibelov in več): Otrok z najtežjo izgubo sluha ni sposoben slišati in razumeti govora, tudi če je ojačan. Otrok ne more v celoti sprejemati govora niti s slušnim aparatom. Pri njemu je prisotna prizadetost sporazumevanja, razumevanja in poslušanja govora ter druge vrste prizadetosti poslušanja. Pogosta je istočasna prizadetost vedenja, orientacije v času in prostoru, prilagajanja vedenja okoliščinam in prizadetost pri pridobivanju znanja. Otrok je oviran v orientaciji, telesni neodvisnosti in pri vključevanju v družbo.
- b) Otroke s popolno izgubo sluha: Otrok s popolno izgubo sluha ne loči niti dveh jakosti zvoka niti ne dveh frekvenc, ni sposoben slišati ali razumeti govora, tudi če je ojačan. Otrok ne more sprejemati govora niti s slušnim aparatom. Pri njemu je prisotna prizadetost sporazumevanja, razumevanja in poslušanja govora ter druge vrste prizadetosti poslušanja. Pogosta je istočasna prizadetost vedenja, orientacije v času in prostoru, prilagajanja vedenja okoliščinam in prizadetost pri pridobivanju znanja. Otrok je oviran v orientaciji, telesni neodvisnosti in pri vključevanju v družbo.

IV. Otroci z govorno-jezikovnimi motnjami

Otroci z govorno-jezikovnimi motnjami imajo motnje pri usvajanju in razumevanju ter govornem izražanju, ki niso posledica izgube sluha.

Motnje se kažejo v razumevanju govora in govorno-jezikovnem izražanju, od blagega zaostajanja do nerazvitosti. Specifične motnje na področju razumevanja, strukturiranja, procesiranja in izražanja se kažejo tudi v neskladju med besednimi in nebesednimi sposobnostmi.

Sekundarno se motnje v govorno-jezikovnem sporazumevanju kažejo tudi na področju branja

in pisanja ter pri učenju v celoti. Funkcionalno znanje branja in pisanja je lahko prizadeto v razponu od blagega zaostajanja do funkcionalne nepismenosti.

Glede na govorno-jezikovne motnje se razlikuje:

- a) Otroke z lažjimi govorno-jezikovnimi motnjami: otrokovo govorno-jezikovno sporazumevanje odstopa od povprečja kronološko enako starih otrok, in sicer na enem od področij: izgovorjavi, strukturi ali semantiki. Lahko je sposoben uporabljati zahtevno multimodalno nadomestno in dopolnilno komunikacijo. Z njeno uporabo se lahko uspešno sporazumeva, pridobiva in izraža znanje o sebi in svetu okoli sebe. Z ustreznimi prilagoditvami je sposoben uporabljati pisno komunikacijo.
- b) Otroke z zmernimi govorno-jezikovnimi motnjami: otroku oviranost na področju govorno-jezikovnega sporazumevanja preprečuje uspešno komunikacijo z okolico. Zaostanek v govorno-jezikovnem razvoju se kaže na vseh področjih: izgovorjavi, morfologiji, semantiki in sintaksi. Lahko je sposoben uporabljati multimodalno nadomestno in dopolnilno komunikacijo. Pisna komunikacija je omejena.
- c) Otroke s težjimi govorno-jezikovnimi motnjami: otrokovo sporazumevanje je zelo omejeno, vezano je na osebe iz ožje okolice. Potrebuje stalno vodenje in različne stopnje pomoči. Sposoben je uporabljati enostavno nadomestno in dopolnilno komunikacijo, s katero se sporazumeva z osebami iz ožje okolice.
- d) Otroke s težkimi govorno-jezikovnimi motnjami: otrok se odziva le na situacijo, za sporazumevanje pretežno uporablja le govorico telesa. Uporaba nadomestne in dopolnilne komunikacije je omejena na ponavljajoče situacije in zadovoljevanje le najosnovnejših potreb. Za komunikacijo uporablja konkretne predmete.

V. Gibalno ovirani otroci

Gibalno ovirani otroci imajo prirojene ali pridobljene okvare, poškodbe gibalnega aparata, centralnega ali perifernega živčevja. Gibalna oviranost se odraža v obliki funkcionalnih in gibalnih motenj.

Glede na gibalno oviranost se razlikuje:

- a) Lažje gibalno ovirane otroke: otrok ima motnje gibov, ki povzročajo lažjo funkcionalno motenost, hodi samostojno tudi izven prostorov, lahko ima težave pri teku in daljši hoji po neravnem terenu; samostojen je pri vseh opravilih, razen pri tistih, ki zahtevajo dobro spretnost rok. Ni odvisen od pripomočkov, potrebuje le manjše prilagoditve. Za izvajanje šolskega dela ne potrebuje fizične pomoči, pri nekaterih oblikah dela so potrebni pripomočki (posebna pisala, orodje, miza ali stol).
- b) Zmerno gibalno ovirane otroke: otrok ima motnje gibov, ki povzročajo zmerno funkcionalno oviranost, sicer samostojno hodi znotraj prostorov ali na krajše razdalje, možna je uporaba pripomočkov (posebni čevlji, ortoze, bergle), ima težave na neravnem terenu in stopnicah, kjer je počasnejši, potrebuje nadzor ali oprijemanje. Na srednje in večje razdalje uporablja prilagojeno kolo ali voziček za transport ali na ročni pogon ali pomoč in nadzor druge osebe. Fina motorika rok je lahko zmerno motena. Pri dnevni opravi potrebuje nadzor ali pomoč pri zahtevnejših opravilih, za izvajanje potrebuje prilagoditve ali pripomočke. Lahko je prisotna motnja kontrole sfinktrov, ki jo obvladuje otrok sam ali pod nadzorom. Pri izvajanju šolskega dela občasno potrebuje fizično pomoč druge osebe.
- c) Težje gibalno ovirane otroke: otrok ima motnje gibov, ki povzročajo težjo funkcionalno oviranost, sicer hodi samostojno na krajše razdalje, čeprav hoja tudi na kratke razdalje brez pripomočkov ni funkcionalna, lahko na kratke razdalje del dneva uporablja ortoze in hoduljo. Za večji del gibanja znotraj in zunaj prostorov potrebuje voziček na ročni pogon, zunaj

prostorov tudi prilagojeno kolo ali pomoč druge osebe. Hoja po stopnicah ni možna. Fina motorika je motena in ovira dobro funkcijo rok. Pri dnevnih opravilih potrebuje stalno delno pomoč druge osebe. Morebitne motnje kontrole sfinktrov zahtevajo iztiskanje mehurja ali samokateterizacijo. Pri izvajanju večine šolskega dela potrebujejo fizično pomoč.

- d) Težko gibalno ovirane otroke: otrok ima zelo hude motnje gibanja, ki povzročajo popolno funkcionalno odvisnost. Samostojno gibanje ni možno, lahko doseže samostojnost v gibanju z elektromotornim vozičkom. Za sedenje potrebuje posebej prilagojene pripomočke. Ima malo funkcionalnih gibov rok. Možne so posebne prilagoditve hranjenja (sonda). V vseh dnevnih opravilih je odvisen od tuje pomoči, lahko se delno hrani sam. Morebitna motnja sfinktrov je težje oblike in zahteva urejanje s pomočjo druge osebe. Pri izvajanju šolskega dela potrebuje stalno fizično pomoč.

VI. Dolgotrajno bolni otroci

Dolgotrajno bolni otroci so otroci z dolgotrajnimi oziroma kroničnimi motnjami ter boleznimi, ki ovirajo otroke pri šolskem delu. Dolgotrajna bolezen je vsaka tista, ki ne izzveni v treh mesecih.

Med dolgotrajne bolezni sodijo kardiološke, endokrinološke, gastroenterološke, alergološke, revmatološke, nefrološke, pulmološke, onkološke, hematološke, dermatološke bolezni, psihiatrične in nevrološke bolezni (npr. epilepsija), avtoimune motnje in motnje prehranjevanja.

VII. Otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja

Otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja so heterogena skupina otrok, pri katerih se zaradi znanih in neznanih motenj v delovanju centralnega živčnega sistema pojavljajo izrazite težave pri branju, pisanju, pravopisu in računanju ter zaostanki v razvoju pozornosti, pomnjenja, mišljenja, koordinacije, komunikacije, socialnih sposobnosti in v emocionalnem dozorevanju. Primanjkljaji na posameznih področjih učenja trajajo celo življenje in vplivajo na učenje in vedenje.

Otrok je lahko prepoznan kot otrok s primanjkljaji na posameznih področjih učenja le v primeru, ko so se izrazite učne težave pokazale že v dosedanem šolanju in jih ni bilo mogoče odpraviti kljub prilagoditvam metod in oblik dela (notranja diferenciacija in individualizacija) oziroma z vključevanjem v dopolnilni pouk in v druge oblike individualne in skupinske pomoči ter strokovni pomoči in svetovanju šolske svetovalne službe, ki mu jih je šola nudila v skladu s tretjim. odstavkom 12. in 24. člena Zakona o osnovni šoli tako, da otrok kljub vsej pomoči na enem ali več področjih (branje, pisanje računanje, pravopis, itd.) ni dosegel minimalnega standarda znanja. Šola je dolžna o vseh, v tem odstavku navedenih oblikah pomoči otroku, pisno seznaniti starše.

Za identifikacijo otroka s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, je poleg učne neuspešnosti potrebno ugotoviti vseh pet naslednjih kriterijev:

1. kriterij predstavlja dokazano neskladje med strokovno določenimi in utemeljenimi pokazatelji globalnih intelektualnih sposobnosti in dejansko uspešnostjo na določenih področjih učenja.
2. kriterij so obsežne, izrazite težave (pervazivne) na enem ali več izmed štirih področij šolskih veščin (branje, pisanje, pravopis, računanje), ki so izražene do te mere, da učencu izrazito otežkočajo napredovanje v procesu učenja.
3. kriterij vključuje slabšo učinkovitost učenja zaradi pomanjkljivih in/ali motenih kognitivnih in metakognitivnih strategij (sposobnosti organiziranja in strukturiranja učnih zahtev) in motenega tempa učenja (hitrost predelovanja informacij).
4. kriterij je dokazana motenost enega ali več psiholoških procesov, kot so pozornost, spomin,

jezikovno procesiranje, socialna kognicija, percepcija, koordinacija, časovna in prostorska orientacija, organizacija informacij itd.

5. kriterij izključuje senzorne okvare, motnje v duševnem razvoju, čustvene in vedenjske motnje, kulturno in jezikovno različnost in neustrezno poučevanje kot glavne povzročitelje primanjkljajev na posameznih področjih učenja, čeprav se lahko pojavljajo tudi skupaj z njimi.

VIII. Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami

Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami so otroci z disocialnim vedenjem, ki je intenzivno, ponavljajoče in trajnejše ter se kaže z neuspešno socialno integracijo.

Otrokovo disocialno vedenje je lahko zunanje ali notranje pogojeno in se kaže s simptomi kot so npr. agresivno vedenje, avtoagresivno vedenje, uživanje alkohola in mamil, uničevanje tuje lastnine, pobegi od doma, čustvene motnje.

Otrok je lahko prepoznan kot otrok z motnjami vedenja in osebnosti le v primerih, ko dosedanje delo šolske svetovalne službe in drugih strokovnih delavcev z otroki, socialno skupino in družino, ni vodilo do zmanjšanja opisanih težav.

Kljub temu, da se nekatera omenjena stanja in vzorci vedenja kažejo že zgodaj v otroštvu, se diagnoza osebnostne motnje ne postavlja vse dokler ni zaključen otrokov osebnostni razvoj.

IX. Otroci z več motnjami

Otroci z več motnjami so tisti otroci s posebnimi potrebami, ki imajo hkrati več primanjkljajev, ovir oziroma motenj, navedenih v 3. členu tega pravilnika, in pri katerih se upošteva njihova primarna motnja.

Priloga 1

[Strokovno mnenje](#)

Priloga 2

[Zahteva za začetek postopka usmerjanja](#)

Priloga 3

[Predlog za začetek postopka usmerjanja](#)

Priloga 4

[Poročilo o otroku](#)